Memo

Datum : 14 juli 2023

Aan : 18 gemeenten: colleges B&W

Van : Groene groeiregio en Ontspannen regio

Betreft : Raadsinformatiebrief aanvullende rol Groene Metropoolregio transitie landelijk gebied

---

1. Aanleiding

In deze raadsinformatiebrief informeren wij u over het besluit van het Algemeen Bestuur van de Groene Metropoolregio over de aanvullende rol van de Groene Metropoolregio ten aanzien van het landelijk gebied. Deze rol ligt in het verlengde van de regionale agenda 2023-2024. In deze brief gaan wij in op de reden waarom het Algemeen Bestuur hiertoe heeft besloten, hoe de Groene Metropoolregio dit, met en voor gemeenten, gaat oppakken en hoe we dit organiseren en financieren.

2. Waarom een aanvullende rol voor het landelijk gebied?

In de uitvoering van de opgaven komen we het vraagstuk van de transitie van het landelijk gebied steeds vaker tegen. Bijvoorbeeld bij de invulling van de bouwsteen leefomgeving van de Verstedelijkingsstrategie met het Groen-blauw raamwerk. Bovendien vraagt de provincie Gelderland om inbreng vanuit de regio en de samenwerkende gemeenten bij de ontwikkeling van het Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG), de Gelderse vertaling van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Dit maakt dat, om goed invulling te kunnen geven aan onze opgaven en het motto van de Verstdelijkingsstrategie ‘meer landschap, meer stad’, een actieve rol voor het landelijk gebied noodzakelijk is. Maar de transitie van het landelijk gebied, inclusief de landbouw, is in de regionale agenda van de Groene Metropoolregio 2023-2024 slechts beperkt, versnipperd en impliciet belegd. Daarom heeft bureau WING onderzocht of en hoe de Groene Metropoolregio een rol in het landelijk gebied kan oppakken, die van meerwaarde is voor de samenwerkende gemeenten. Het rapport is als bijlage toegevoegd. Daarin wordt door het onderzoeksbureau geadviseerd om als regio een actieve rol te spelen, met name door gebiedsprocessen te faciliteren. Dit is extra belangrijk, omdat er vanuit het rijk een transitiefonds (24 miljard) in het leven is geroepen voor het NPLG, met doelen op het gebied van natuur, landbouw, water en klimaat. Met de aanvullende rol van de Groene Metropoolregio kunnen gemeenten naar verwachting beter aanspraak maken op dit fonds. Natuurlijk in nauwe samenwerking met de provincie Gelderland.

Dit alles heeft het Algemeen Bestuur doen besluiten de Groene Metropoolregio in het verlengde van de huidige regionale agenda, een aanvullende rol te geven voor de transitie van het landelijk gebied.

3. Welke rol voor de Groene Metropoolregio?

Mede op basis van het rapport van Wing, is afgesproken dat de rol die de Groene Metropoolregio gaat oppakken, bestaat uit twee onderdelen:

1. Gebiedsprocessen in landelijke gebieden faciliteren.

De transitie in het landelijk gebied is al volop gaande. Onder andere op het gebied van natuurinclusieve landbouw, natuurontwikkeling etc. Om te helpen deze transitie verder te brengen, gaat de Groene Metropoolregio gemeenten ondersteunen bij gebiedsprocessen die daaraan bijdragen. In het regioarrangement zijn deze gebieden benoemd. Dit regioarrangement is tegelijkertijd met deze brief naar u als gemeente gestuurd. Hierin worden de ambities, doelen en opgaven voor de fysieke leefomgeving van onze regio beschreven, als inbreng voor afspraken met provincie en het Rijk. In het regioarrangement zijn drie landelijke gebieden benoemd waar veel van bovenstaande vraagstukken samenkomen en die daarom zo'n gebiedsproces vragen. Dat zijn de landbouwgebieden in Overbetuwe, Druten/Land van Maas en Waal en het Duivensche Broek. In de bijlage vindt u een kaart waarop deze kaarten zijn aangeduid. Deze gebieden vragen om een aanpak waarin met partners keuzes of combinaties in beeld gebracht worden, zoals landbouwtransitie, stikstofreductie en natuur- en landschapsontwikkeling. De verschillende belangen leggen we op elkaar om te kijken waar we kunnen combineren en waar we moeten kiezen. Om vervolgens met elkaar deze keuzes door te vertalen naar lokaal of provinciaal omgevingsbeleid én begrotingen.

De ondersteuning van de GMR kan bestaan uit het leveren van capaciteit, het doen van onderzoek, het helpen organiseren van middelen, onder andere bij andere overheden.

Een eerste stap is om per gebied een plan van aanpak te maken (in 2023) en te starten met uitvoering. We bepalen samen met partners wie trekkend is binnen elk gebiedsproces.
Dat kan en zal vaak een gemeente zijn, maar dit kan ook de provincie, het Waterschap, Rijkswaterstaat of, in sommige gevallen, de Groene Metropoolregio zijn. De Groene Metropoolregio faciliteert gemeenten bij gebiedsprocessen. Partners zoals waterschappen, terreinbeheerders, agrariërs en raadsleden, worden hierbij betrokken.

2. Bestaande uitgangspunten en ambities aanvullen voor het landelijk gebied op regionaal niveau. Het zal dan met name gaan om de landbouwtransitie en stikstofreductie.

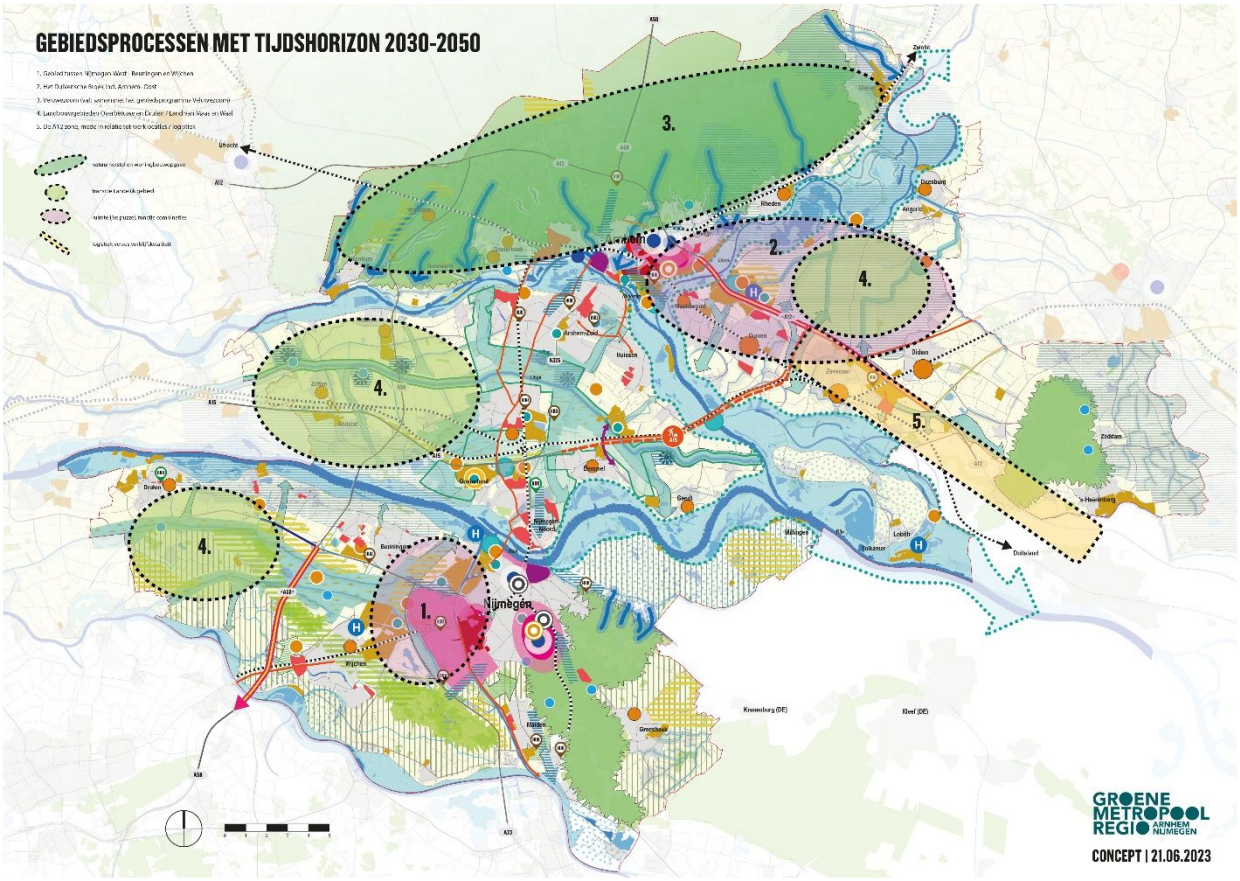
We hebben als samenwerkende regiogemeenten al besluiten genomen over de Verstedelijkingsstrategie Voor andere ruimtelijke trajecten, zoals het regioarrangement zijn we bezig dat te doen. Met name de landbouwtransitie en stikstofreductie zijn nu nog onderbelicht in de huidige visies en strategieën. We verwachten dan ook dat met name op dit vlak aanvulling nodig zal zijn. Samen met partners vullen we daarom, waar nodig, deze aan met uitgangspunten en ambities voor het landelijk gebied. Deze aanvullingen worden ter besluitvorming voorgelegd aan gemeenteraden. Daarmee kunnen ze een basis vormen voor gesprekken en afspraken met provincie en Rijk. Onder andere over de inzet van middelen voor het landelijk gebied in onze regio.

4. Hoe organiseren we dit?

We geven deze aanvullende rol en werkzaamheden een plek in de nieuwe regionale agenda GMR 2025 en verder. Gezien de urgentie, pakt de Groene Metropoolregio deze rol alvast op. De Groene Metropoolregio doet dat binnen de huidige begroting, met bijdragen vanuit de provincie Gelderland en mogelijk het Rijk. Er is dus nu geen aanvullend budget nodig van gemeenten.

Gezien het integrale karakter van de opgave in het landelijk gebied wordt deze belegd bij de opgave Groene groei. Dit in nauwe samenhang met de andere opgaven en vooral Ontspannen regio. In deze laatste opgave wordt gewerkt aan de doorontwikkeling van het Groen-blauw raamwerk, als belangrijke inbreng voor het Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG).

Bijlage: Kaart uit het regioarrangement met voorstel voor gebiedsprocessen

A

fbeelding: Kaart uit Regio arrangement met voorstel voor gebiedsprocessen. De voorgestelde gebiedsprocessen landelijk gebied zijn aangeduid met nr. 4.